

Inanna/Ištar a Lilit, Inanna a Ereškigal

aneb kde hledat bipolární vzorec celosti archetypického ženství

Martina Lukášková

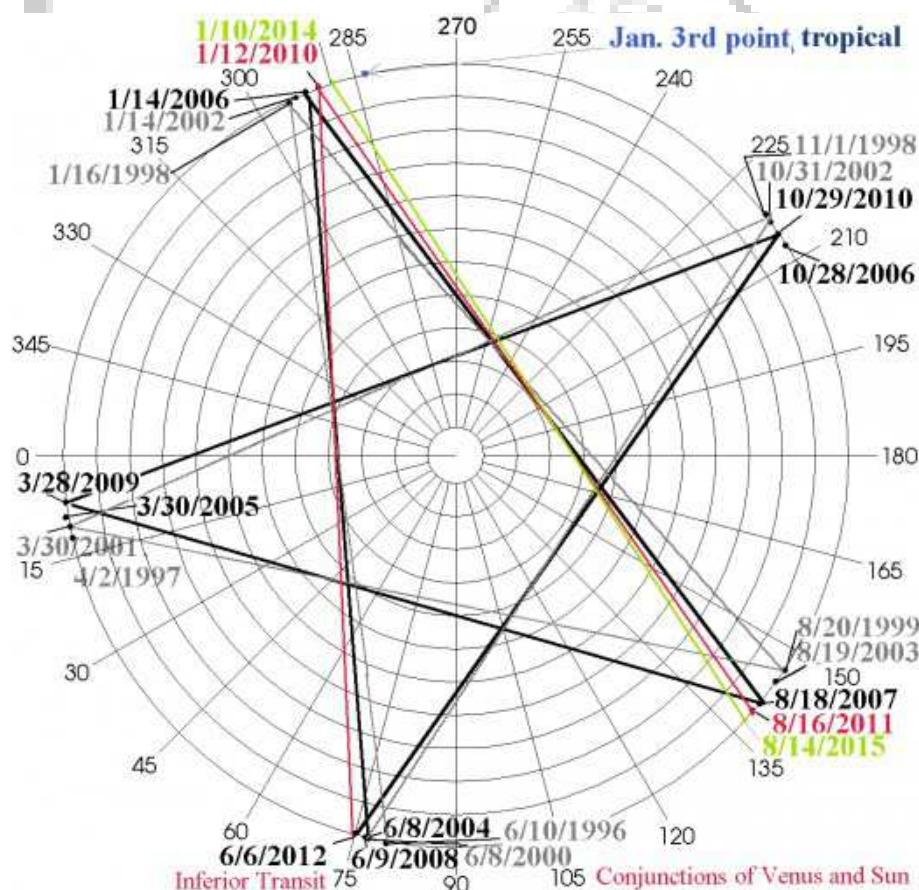
poznámky k připravované knize

díl II.

Revoluce Venuše – spodní konjunkce Slunce a Venuše aneb sestup Inanny do podsvětí

*Trápit, urážet, ponižovat, znesvěcovat a uctívat – je tvou doménou, Inanno.
Skleslost, neštěstí, žal a radost a dobrá nálada – jsou tvou doménou, Inanno.
Chvění, úděs, hrůza a trpyt a sláva – jsou tvou doménou, Inanno.*

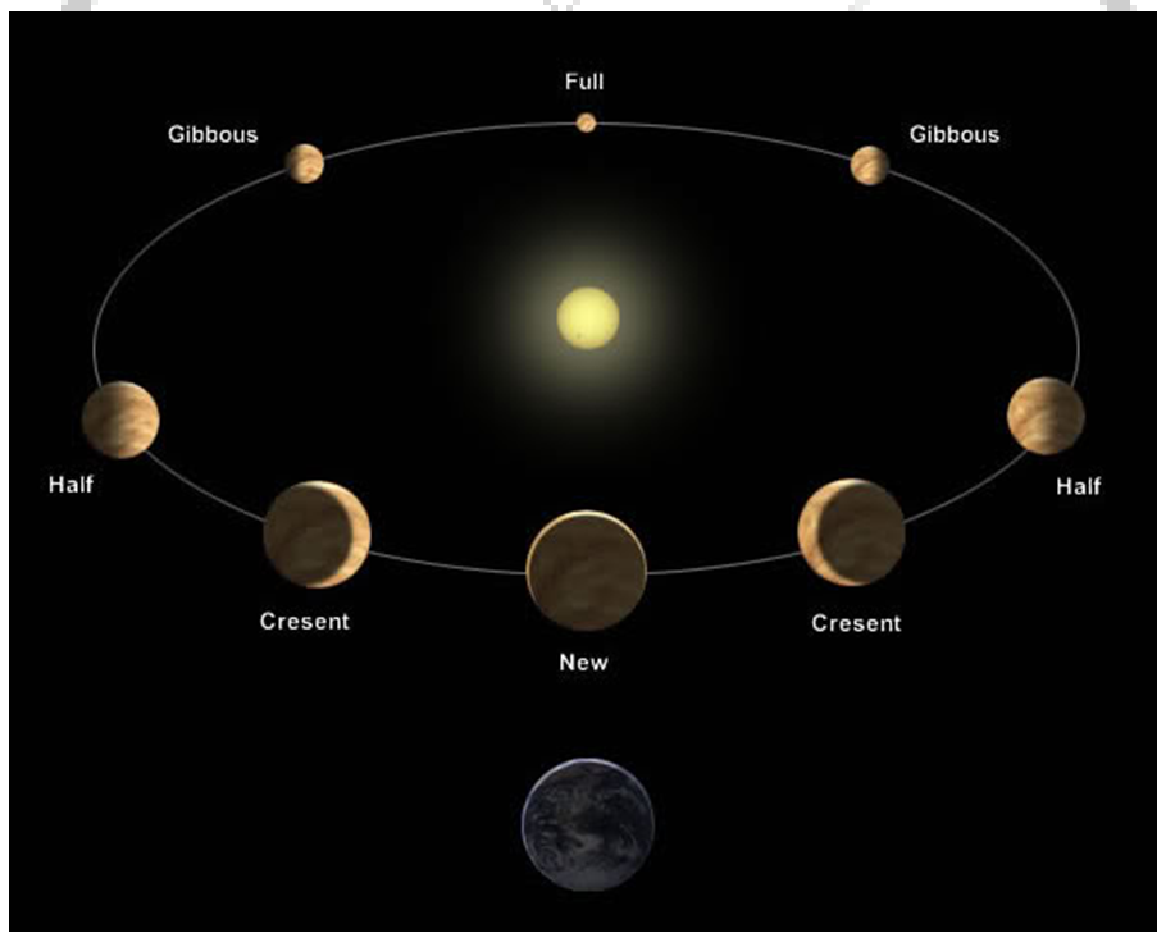
T. Jacobsen: The Treasures of Darkness: A History of Mesopotamian Religion, 1976

V roce 2004 jsme naposledy mohli sledovat přechod Venuše přes Slunce. Nyní po osmi letech se nebeské divadlo opakuje a my, dá-li počasí, se opět budeme kochat úkazem, který před námi sledovaly i prastaré kultury.

Starověká i současná astrologie nahlíží Venuši jako planetu-herce dvou rolí – Jitřenku a Večernici. Postavení Venuše z geocentrického hlediska (z pohledu ze Země) nemůže být nikdy větší nežli 48° od Slunce.

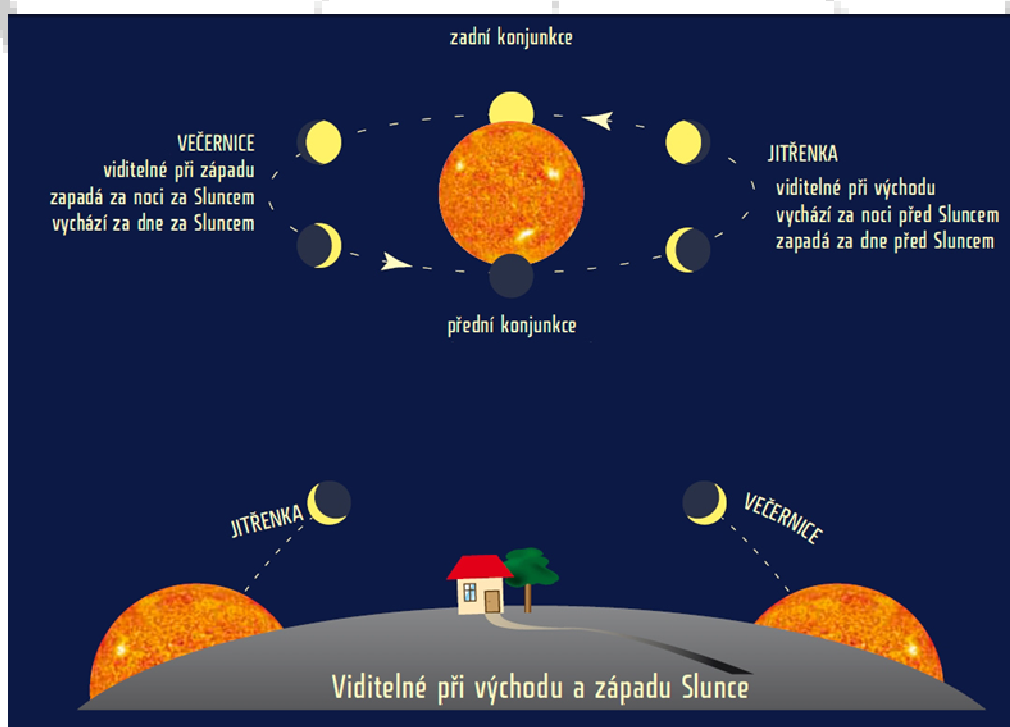
Když se Venuše začne přibližovat ke Slunci, pozorujeme ji po západu Slunce jako Večernici. Venuše se přibližuje ke Slunci, až dojde k dolní konjunkci, je nepozorovatelná a jev působí, jakoby vstoupila do Země, aby se za čas objevila před východem Slunce v pozici Jitřenky. Jako Jitřenka je na obloze opět do chvíle dosažení svého maxima 48° a pak se začne přibližovat ke Slunci do horní konjunkce (prochází za slunečním kotoučem). V té době je nepozorovatelná. Projde za Sluncem a pak se začne na obloze objevovat v pozici Večernice po západu Slunce. Celý cyklus oběhu je 292 dní.

Cyklus Venuše

Nástin cyklu ve spojení s básní Sestup Inanny do podsvětí:

1. Venuše v pozici Večernice, elongace
2. Nejjasnější Večernice
3. Nástup retrogradity – Inanna jde do podsvětí – snad získat moc, snad na pohřeb, rozhodně je to rozmar, průchod sedmi branami
4. Smrt – vnitřní konjunkce – Venuše není pozorovatelná, Inanna je naražena na kůl v podsvětí a následně oživena bytostmi boha Enki
5. Retrogradita - vychází z podsvětí sedmi branami a s ní Anunnakové – démoni, kteří za ni chtějí náhradu; Inanna musí něco obětovat. Do podsvětí místo ní jde Dumuzi, ale ten unikne v podobě hada a jeho sestra – Geština, paní rozlehlé krajiny, jde místo něj do podsvětí – přesah do dalšího vegetačního cyklu
6. Nejjasnější Jitřenka - válečnice, budovatelka nebeských měst
7. Venuše ve fázi Jitřenky, elongace
8. Úplněk- horní konjunkce – Inanna je mezi nejvyššími bohy. Je opět nepozorovatelná a po úplňku se vrací jako Večernice

Fáze 1. – Venuše Večernice - elongace

Vidím ji v zrcadle, vidím Annu In. Je vysoká a štíhlá, má snědou kůži, olivovou; dlouhé vlasy má spletené do stovek copů, jsou jako chvosty komety. Oblékla se svátečně, má rohatou čapku, směšnou, nasazuje si ji jen při významných příležitostech.

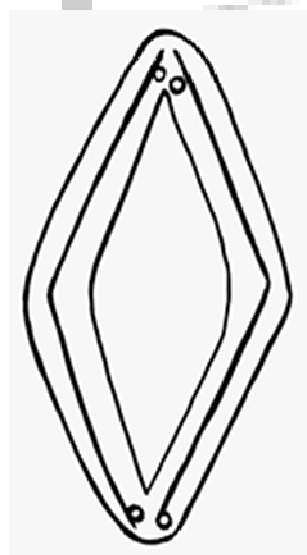
O. Tokarczuková: Anna In v hrobech světa

V astrologii:

- **velké emocionální založení, které není okaté ani pro vnějšího pozorovatele; spontánní a bezprostřední. Je hluboké, napjaté a prudké.** Občas sklouzává k destrukci a výbušnosti – právě ve chvílích, kdy je zahlcena emocemi. **Emoční svět je ovlivněn panující tradicí a spirituálními hodnotami. Na emoční svět doléhá konfrontace s mateřskostí a pocity méněcennosti.** (Pro posílení svého vlivu se Inanna rozhodne vstoupit do podsvětí).

Fáze 2 – Nejjasnější Večernice

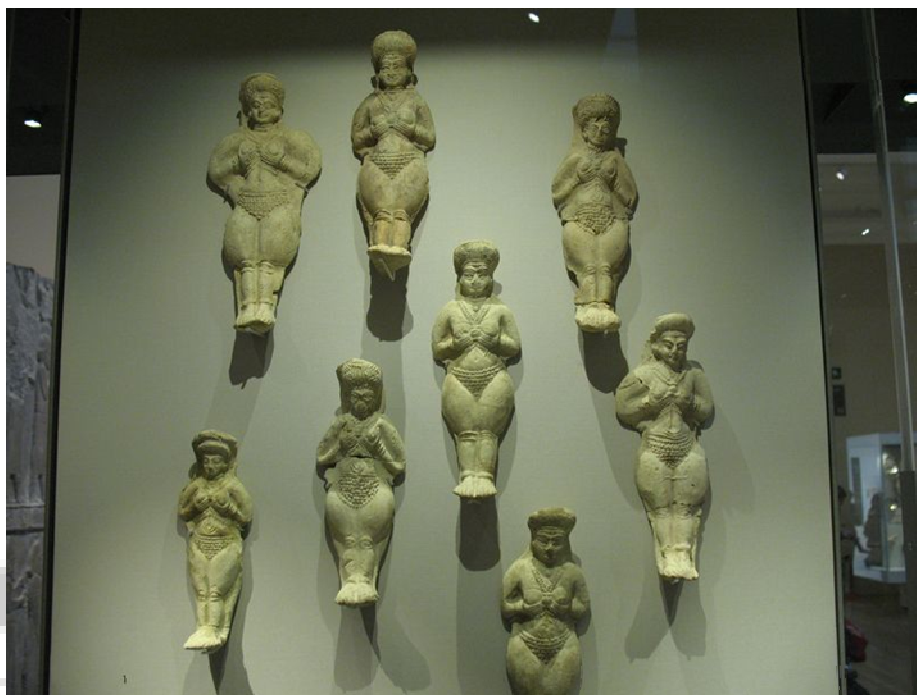
**Překreslená kopie
Inannina přívěsku**

*Vyzbrojila se veškerou božskou mocí
a do svých rukou vložila ji beze zbytku.
Když tak pevnost dala krokům svým,
na hlavu vložila si korunu velkou,
na čele si kadeře přičesala,
uchopila hůlku z lazuritu
a z drobných kaménků lazuritu si náhrdelník pověsila na krk.*

*Korálky si ňadra přizdobila,
zlatý náramek si navlékla na ruku,
přívěsek „pojd-muži-pojd“ na prsa si přivázala,
ženským šatem, šatem panovnice, zahalila tělo
a líčidlem „kěž-přijde-kěž- přijde“ potřela si oči.*

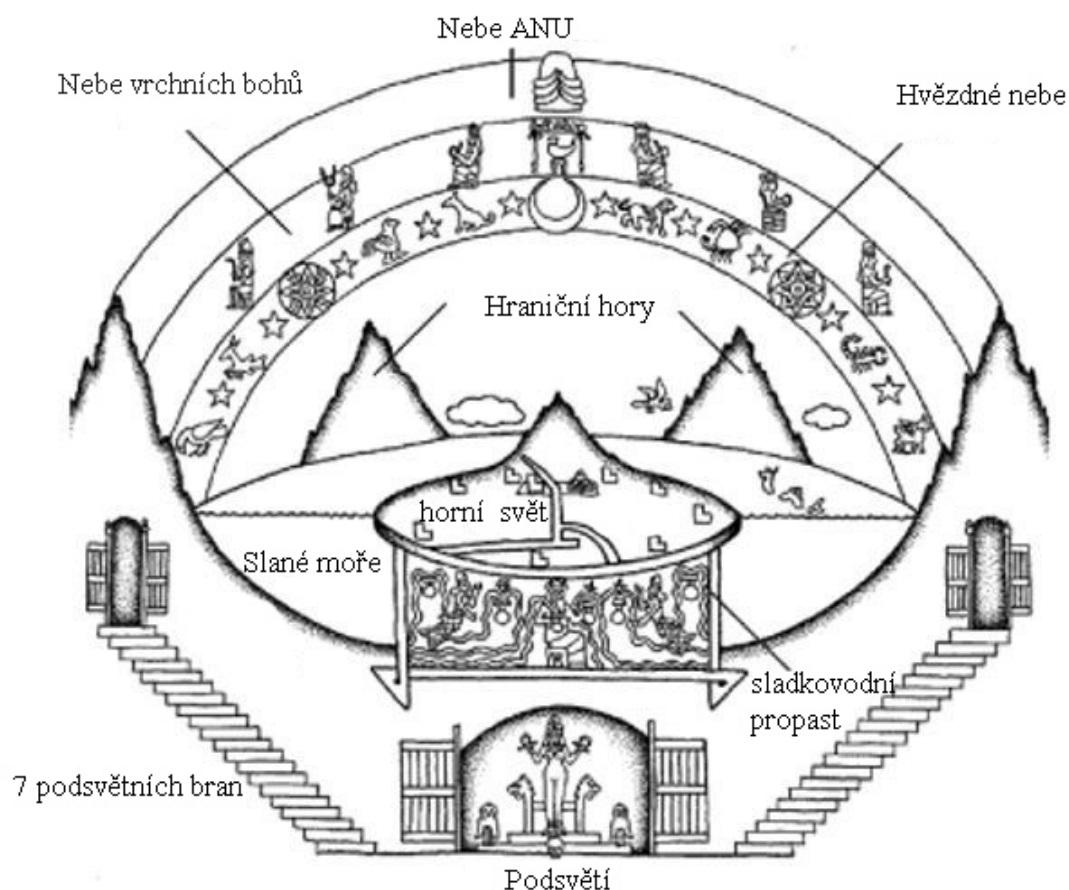
Mýty staré Mezopotámie

Fáze 3 – Retrogradita – cesta sedmi branami do podsvětí

*Když to Ereškigal uslyšela,
do stehna se udeřila, hryzla se do prstu
a takto pravila Netimu, nejvyššímu svému vrátnému:
"Jdi, Neti, můj nejvyšší vrátný v podsvětí,
slova, která ti říkám, dobře v paměti chovej!
Pozvedni závory sedmi velkých podsvětních bran, vrata prvního paláce Ganzer,
tváře podsvětí, zeširoka otevři!
Až vejde dovnitř, bude shrbená a nahá."
Neti, v podsvětí nejvyšší vrátný,
slova své vládkyně bedlivě vyslechl.
Pozvedl závory sedmi velkých podsvětních bran,
vrata prvního paláce Ganzer, tváře podsvětí,
zeširoka otevřel a pravil Inanně svaté:
„Nuž vejdi, Inanno!"
Když dovnitř vešla, korunu velkou z hlavy jí sňal ...*

Mýty staré Mezopotámie

Nahá žena, ačkoliv promrzlá, přece tak nějak bezostyšně světlá, hladká. Proč sem přišla ta žena seshora, ten bílý žampion z města, co chce, chtěli by se určitě zeptat soudcové. Zdalipak ví, jaký ji za to čeká trest? Zdalipak ví, že se nedá odejít, že už zemřela, ta hloupá bytost? Kdyby mluvili. Ví, co je znepokojuje, protože i mně teď začíná být jasná ta podobnost sester. Já Neti, já dveřník, já každý, který vyprávím, přísahám, že by si mohly být zrcadly, kdyby se ta světlá trochu zřídila, umazala, pokryla bahnem, načernily se jí rty a prsty...

O. Tokarczuková Anna In v hrobech světa

Inanna v podsvětí

Fáze 4. - Smrt – vnitřní konjunkce – Venuše není pozorovatelná, Inanna je před Ereškigal. Je naražena na kůl a následně na přímlovu oživena bytostmi boha Enki.

Obraz Ereškigal v podsvětí -

Já Neti, já hromada kostí stažených provázkem, já každý, který vyprávím, nejsem hloupý. I když moje oči neviděly ze světa příliš mnoho, i když jsem nestrávil mládí v knihovnách, vím, o co tady jde. Slyšel jsem už to slovo, ono tady už padlo, někdo je nesměle vyslovil, určité nějaký mrtvý – „soucit“. Domáhal se soucitu. Ale bohové ho neznají. Znájí všechny city světa, ale ne tento. K soucitu je třeba být sám slabý a znát utrpení, je třeba padnout, upadnout, je třeba umět plakat. To přece není mnoho – ucítit bolest na sobě, odít si tělo, jediné, jednorázové, plastový kelímek, který se po použití vyhazuje do smetí.

Moje paní, moje velká paní pláče. Tta, jejíž pohled proměňuje v kámen, ta, jejíž křik pokrývá zemi mrazem, ta s náhrdelníkem z lebek, ta s náušnicemi z holení, jejíž nohy zanechávají stopy v kameni, nenasycená, jež nikdy nespí, před kterou každý malý paprsek světla stahuje ocas. Ona pláče. Kéž bych býval toho dne oslepl, kéž bych kulhal a nemohla se postavit na nohy, kéž by se rozvázaly řemínky mého svetru a rozsypal bych se na kousky. Klekám u ní, hladím jí nohy.

Jsem kustodnem v hrobech světa, v tom největším muzeu mrtvých. Podzemním. Shromáždili jsme tady všechny porážky, hříchy, katastrofy, špatné myšlenky, obsese, noční můry a děsy, nemoci a deformace. Máme tady ve formalínu všechny lidské zrůdnosti. Naživo, ve speciálních výbězích držíme lidské demony, ty posedlé jednou myšlenkou nebo ty ovládané afektem, s klapkami na očích, demony, ty posedlé jednou myšlenkou nebo ty ovládané afektem, s klapkami na očích, demony hloupé, nepozorné, zlé, opilé, závistivé; egoisty, požitkáře, lenochy, lháře a podvodníky. Chlípíčky, maniaky, lišky podšité, despoty, idioty.

Retrográdní konjunkce Venuše se Sluncem – v pozici Večernice – introspektivní až mystický postoj k životu. Neshledává hodnotu tam, kde ostatní. Pudové naplnění pro ni není tím nejdůležitějším. Snaží se žít podle vlastní, svérázné pravdy, což může vyvolávat obtíže ve vztazích.

*Na trůn Ereškigaly svaté se Inanna posadila.
Tu sedmero Anunnaků, soudců, vyneslo nad ní rozsudek.
Pohlédli na ni smrtícím zrakem,
oslovili ji ochromujícím slovem, káravým hlasem ji okřikli.
I proměnila se Inanna v nemocnou ženu, ubité tělo,
a ubité tělo na hřeb pověšeno bylo.
Když uplynuly tři dny a tři noci,
průvodkyně její Ninšubura,
správkyně dobrých slov,
posel pravdivých zpráv,
jak nad rozvalinami pro ni naříkala...*

Mýty staré Mezopotámie

Vegetativní funkce můžeme v mýtu spatřit při sestupu do podsvětí, ve chvílích kdy umírá a prochází transformací a novým vzkříšením, jako celá příroda – zrno...

Přední (dolní) konjunkce – latentní spirituální archetypický impulz k odvržení starého hodnotového systému a otevření se novému, tušenému. Člověk je konfrontován s výsledky pozitivních i negativních pokusů o vyjádření hodnot.

*„Dej nám to ubité tělo, jež visí na hřebu!“ pravili.
I odvětila jim Ereškigal svatá:
„To tělo ubité je vaše vládkyně.“
„I když to tělo ubité je paní naše, dej nám je!“ řekli.
I dali jim ubité tělo, jež na hřebu viselo.
Jeden dal Inanně života chléb, druhý ji pokropil živou vodou
a Inanna povstala.*

Mýty staré Mezopotámie

Retrográdní konjunkce Slunce s Venuší – v pozici Jitřenky – bojuje se svými puůdy a tužbami, snaží se vzpříčit vši iracionalitě, kterou v sobě nalézá a které ji determinují. Hodnoty se vymykají tomu, co společnost považuje za normální. Hledá nové cesty, jak projevit své emoce.

*Když se už z podsvětí chystala vyjít,
tu zadrželi ji Anunnakové řkouce:
„Kdopak kdy z podsvětí nedotčen vyšel?!
Jestliže Inanna chce odtud odejít,
necht' nám dá za sebe náhradu!“*

Mýty staré Mezopotámie

Fáze 5. Retrogradita - Vychází z podsvětí sedmi branami a s ní Anunnakové – démoni, kteří za ni chtějí náhradu - Inanna musí něco obětovat. Do podsvětí místo ní jde Dumuzi, ale ten unikne v podobě hada a jeho sestra – Geština, paní rozlehlé krajiny, jde místo něj do podsvětí – přesah do dalšího vegetačního cyklu.

Retrográdní Venuše Jitřenka – zbavuje se tlaků (Anunnaků), odmítá pudové naplnění a chce žít podle své pravdy.

Fáze 6. Nejjasnější Jitřenka - válečnice, budovatelka nebeských měst.

Hle, Inanna, má přítelkyně, a já Ninšubur, každá, která vypráví, pozvané na božskou hostinu. Dnes je Inanna dcerou. Má jasnou, veselou tvář, pěkný make-up, křiklavé šaty s výšivkou protkanou malými zrcátky, která odhalují chaotické množství světů. Všechno se v nich mění, netrvá déle než malou chvíli. Na jejích nohou a rukou břinkají náramky.

Venuše Jitřenka – jde vstříc světu s dychtivým očekáváním, jak dopadne jakékoliv setkání. Vřelost citů je nesena tvůrčím nadšením pro vše nové. Jitřenka promítá své vize a emoce do života společnosti, chce světu vštípit své záměry, ale někdy své okolí jen „nakazí“ svými úlety. Osobní citová nejistota slouží jako ukazatel toho, co je hodnověrné a co ne. Jestliže setkání skončí šokem či zklamáním, navenek se začne projevovat chlad – sebeochranná maska. Uvnitř bouří stále silné city.

Fáze 7. - Venuše ve fázi Jitřenky, elongace

Inanna vítězná

Lidé s odvážným nasazením, nebojácní, ochotní riskovat vše pro své cíle a touhy. Mohou mnohé vykonat, neboť ve svých emocích mohou naléznout takovou sílu, kterou dokáží nasměrovat tam, kam potřebují.

My, kteří jsme vyrostli obklopeni základními premisami patriarchálního monoteismu, se zřídka kdy zamýšlíme, jak hluboko vniklo toto paradigma do každé části naší psychiky. Naše chápání hodnot, dobra a zla, čistoty a poskvrněnosti, toho, co je hodnotné, a toho, co zkažené, je silně závislé na vlivu, kterým působil monoteismus na naši výchovu a socializaci. Zdá se nám, že tento svět se svým řádem je jediný z možných, že žádný jiný být nemůže, že taková je jeho přirozenost.

O. Tokarczuková Anna In v hrobech světa

Fáze 8. – úplněk – vnější (horní) konjunkce – Inanna je mezi nejvyššími bohy. Je opět nepozorovatelná a po úplňku se vrací jako Večernice. Viz díl III.

Inanna a Enki

Znak Inanny - Venuše

Jak se tvoří hodnota?

Funkcí emocí je hodnocení. Hodnoty, které člověk vyznává, tvoří jeho hodnotový systém, který může být více či méně stabilní. Emoce jsou funkčním jádrem hodnocení.

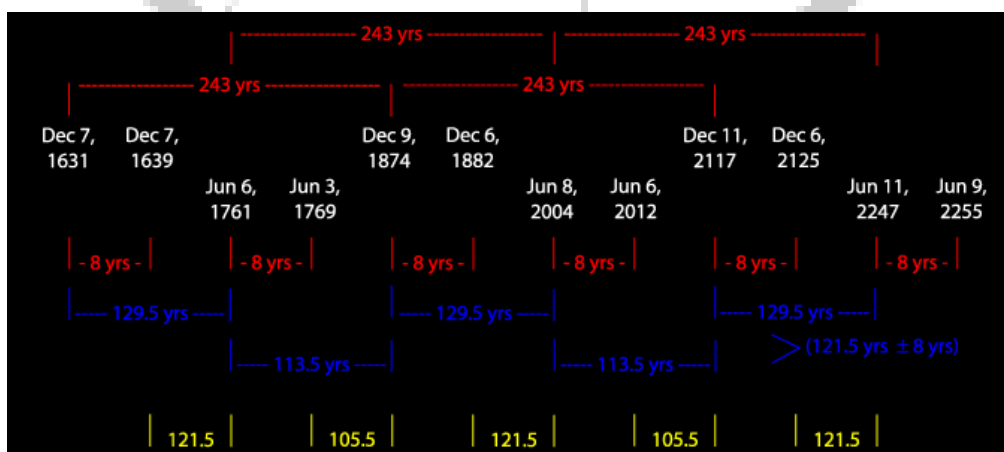
Emoce jsou reakce na významné životní situace. V emocích člověk prožívá druhový individuální význam podnětů a situací – to je nejpodstatnější charakteristika emocí – udržují proces hodnocení. Emoce vyvolávají zvraty, které vedou k hodnocení – podobně Inanna je bohyní mezních situací – zvrátů,

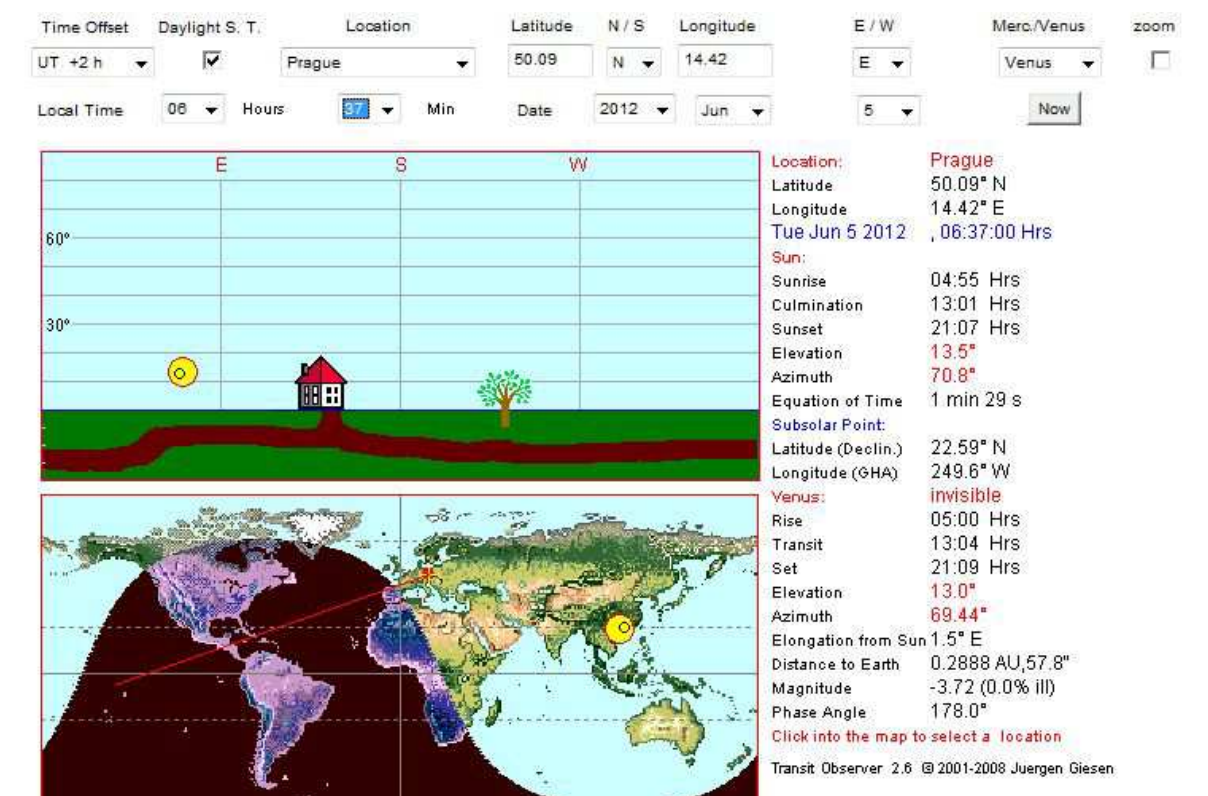
které vyvolávají hodnotící reakce.

Jacques Derrida říká: „Věřím v revoluci, tj. v určité přerušení radikální césury v obvyklém běhu dějin. Neexistuje ostatně etická odpovědnost ani rozhodnutí, hodné toho jména, které by ze samé své podstaty nebyly revoluční, které by se nerozcházely s dominantním systémem norem nebo dokonce se samou představou normy, a tedy s představou určitého normativního vědění, které by diktovalo nebo plánovalo rozhodnutí.“

Vydání se do podsvětí je právě tou Derridovou revolucí, ve které se rozcházíme s dominantním systémem, tedy jdeme v duchu příběhu normy-hodnoty, která nám v danou chvíli pomáhá se sebeorganizovat. Jsme tedy vedeni nutností stanovit základy, koncepty příběhu, kterého se budeme držet a na základě kterého se rozhodneme pro to, co budeme a co nebudeme zastávat.

Vnitřní (dolní) konjunkci – **6. června 2012** můžeme vnímat jako metaforu pro **nutnost na chvíli se usebrat a poté se vydat s jasnými hodnotami opět do zápasu s chaotickým během života. Mohli bychom v sobě nalézt semeno nového hodnotícího cyklického procesu,** který po 105 letech žádá o zasazení.

Simulace pozorování 6. června 2012

Kdybychom uměli nahlédnout svět jako živý, od začátku do konce, nedokázali bychom umřít, dokonce, ani kdybychom to hodně chtěli.

O. Tokarczuková Anna In v hrobech světa

Použitá literatura:

- Jiří Prosecký – Slova do hlíny vepsaná-Mýty a legendy Babylonu, Academia 2010
 Mýty staré Mezopotámie, Odeon 1977
 F. Leicková – Mezopotámie – Počátky měst, BB art 2005
 N. Qualls-Corbettová – Posvátná prostitutka, nakl. Tomáše Janečka 2004
 S. Brinton Perera – Sestup k bohyni, nakl. Tomáše Janečka 2002
 J. Black, A. Green – Bohové, démoni a symboly starověké Mezopotámie, Volvox Globator 1999
 J. Prosecký, B. Hruška, J. Součková, K. Břeňová – Encyklopedie mytologie starověkého Předního východu, Libri 2003
 M. Stejskal – Labyrint míst klatých – Eniment 2011
 V. Poláková – Černé madony v Čechách, diplomová práce, Olomouc 2011

Kresby: S. Beaulieu